

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "
Nrul de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

19727/1907 B. sz.

Ö Felsege a Király nevében.

A nagyváradi kir. törvényszék, mint esküdt-bíróság dr. Csulyok Béla kir. törvényszéki bírónökleite alatt, dr. Szentlélek László kir. törvényszéki bírósági elnök mellett és Korn Lajos kir. törvényszéki bírósági elnök mellett Várdi Imre kir. törvényszéki bírósági elnök mellett jegyzőkönyvvezető részvétele mellett a vádtarácsnak 14519/1907 B. sz. alatt kelt vádhatározatában Iova N. János elleni nyomtatvány után elkövetett izgatás vétsége miatt foglalt vádfelelt a kir. törvényszék mint esküdtbíróságok 15050/1907 B. sz. alatt kelt végzés folytán dr. Váry Albert kir. alügyész, mint közvádióknak, a szabadlábton levő Iova N. János vádlottnak és dr. Lázár Aurél ügyvédnek mint védőnek jelenlétében az 1907 évi november hó 20 napján Nagyváradon megtartott nyilvános esküdtbírósági tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

I t é l t:

A kir. törvényszék mint esküdtbíróság annak alapján hogy az esküdtök a hozzájuk intézett követező főkérdésre:

»Bűnös e Iova N. János vádlott mint felelős szerkesztő abban, hogy az Aradon felelős szerkesztősége és Nichin György kiadói minősége alatt megjelent »Tribuna« című politikai lapnak 1907 április hó 19-én kiadott és forgalomba hozott 79-ik számában »A Vajda ügy« cím alatt megjelent közlemények a nagyváradi kir. törvényszék mint sajtóbíróság vádtarácsa által 14519—1907 B. sz. alatt hozott végzésében megjelölt szavakkal a magyar állam területén lakó román nemzetiséget a magyar nemzetiség elleni nyomtatvány terjesztése által gyűlöletre izgatta?« hétért több szavazattal igen-nel feleltek:

szabadlábton levő Iova N. János vádlottat, aki 24 éves, gör.-keleti vallású, vidrai születésű, aradi lakos, hírlapiíró, az aradi »Tribuna« szerkesztője, ötten, 5 gymráziumi osztályt végzett, katona nem volt, magyar honos, vagyontalan, mint felelős szerkesztői bírósággal is bűnösnek mondja ki a btkv. 172 §-nak 2. bekezdése szerint minősülő nyomtatvány után elkövetett nemzetiség elleni izgatás vétségében a miatt, hogy az Aradon a vádlott felelős szerkesztősége és Nichin György kiadói minősége alatt megjelent »Tribuna« című politikai lapnak 1907 április hó 19-én kiadott és forgalomba hozott 79-ik számában »A Vajda ügy« cím alatt megjelent hírlapi közlemények a nagyváradi kir. törvényszék mint sajtóbíróság vádtarácsa által 14519/1907 B. sz. alatt hozott végzésében megjelölt szavakkal a magyar állam területén lakó román nemzetiséget a magyar nemzetiség elleni nyomtatvány terjesztése által gyűlöletre izgatta.

Ezért a btkv. 172 §-a 1. bekezdése alapján elítéli Iova N. János vádlottat hat (6) hónapi államfogházra és ötszáz (500) korona pénzbüntetésre.

A kiszabott pénzbüntetés az 1892 évi XXVIII t. cz. 3 §-ában előírt czéokra a nagyváradi kir. ügyészségnél 15 nap alatt külföldbeni végrehajtás terhe mellett lesz fizetendő és illetve az 1848 évi XVIII. t. cz. 30. §-a 3. pontja alapján első sorban az aradi »Tribuna« című politikai lap biztosítékából lesz levonandó avagy a vádlottan behajtható nem lenne: a btkv. 53. §-a alapján tovább ötven (50) napi államfogházra lesz átváltandó. A B. P. 574. §-a utolsó bekezdése alapján az 1848 évi XVIII t. cz. 35. §-ában meghatározott 200 korona pénzbüntetés terhe alatt kötelezi a »Tribuna« című lap mindenkori kiadóit arra, hogy a jelen ítélettel egész terjedelmében a jogerősséget tudatoló végzés kézhezvételétől számítva legközelebb megjelentő számában közzé tegye.

A B. P. 480 §-a alapján kötelezi vádlottat, hogy az eddig felmerült 5 korona és a még felmerülhető eljárási valamint a felszámítandó tartási költségeket a fennálló szabályok értelmében a m. kir. állami kincstár részére térítse még, amely bűnügy költségeket azonban az 1890 évi 43 t. cz. 4 §-a alapján egyelőre be nem hajthatóknak nyilvánítja.

I n d o k o k:

Minthogy az esküdtök a hozzájuk intézett főkérdésre hétnél több szavazattal igen-nel válaszoltak: Iova N. János vádlottnak a főkérdésben meghatározott büncselekményben való bűnösségét megállapították.

Minthogy pedig a főkérdésben körvonalazott tényállás és törvényes ismérvek a btkv. 172 §-ának 2-ik bekezdése szerint minősülő nyomtatvány után elkövetett nemzetiség elleni izgatás vétségének alkot elemelt foglalják magukban Iova N. János vádlottat a nyomtatvány után elkövetett nemzetiség elleni izgatás vétségében bírósággal is bűnösnek kimondani a btkv. 172 §. 1. bekezdése alapján megbüntetni kellett.

A büntetés kiszabásánál vádlott büntetlen előélete erylítendő, ellenben az a körülmény, hogy a vádlottgyá vá tett közleményben nagy számmal fordulnak elő a magyar nemzet ellen irányuló durva, meggyalázó kifejezések, súlyosítóag vétettek figyelemmel, a mely súlyosító és enyhítő körülmények mérlegelése után bíróság az ítélet rendelkező részében meghatározott büntetést találta az elkövetett büncselekménnyel és a vádlott bűnössége fokával arányban állának.

Az ítélet egyéb rendelkezései a felhívott törvényszakaszokon alakultak.

Nagyváradon 1907 évi november hó 20.

Dr. Csulyok Béla s. k.
esküdtbírósági elnök.

Legépelte: Farkas.
Egyeztetette: Tasrády.

Nyilistor s. k.
esküdtbírósági jegyző.

Dela temniță. Azi a sosit la noi, dl Petru Mihuța inv., dela temnița de stat. Dsa ne spune că a stat în aceeaș secție cu slovacii Hlinka și Tomik, preoți, dr. Srobar medic, și Schlachta, iar dintre socialiști Nagy Emil și András, și țăraniul român Ioan Mărginean din Crăciunel. Toți sunt sănătoși și supoartă cu bărbăție greutățile temniței.

Expozeul lui Izvolsky. In lumea politica este obiect de osebita atențiune și debateri expozeul pe care l-a rostit ministrul de externe al Rusiei în ședința dela 11 c. a dumei.

De ani mulți ministri de externe ruși n'au vorbit cu atâta simpatie pentru politica de pace și arătând necesitatea și folosul înțelegerii dintre state. Izvolsky a făcut elogiu deosebite, înșirând toate convențiile ce s'au încheiat pentru întărirea politice de pace în extremul orient.

Pentru mângâierea rușilor a zis că în urma războiului cu Japonia Rusia n'a perdut nimic din moștenirea sa istorică... A laudat apoi convenția ce s'a încheiat la 28 Iulie între Rusia și Japonia, arătând cum în felul acesta se cimentează și se asigură înțelegerea dintre cele două state și pacea în extremul orient. Despre Germania și En-

glitera am spus că și ele au aceeaș politica de pace în orient.

A arătat că nu este primul caz în istorie când două popoare, după lupte crâncene, au devenit cele mai sincere aliante.

După vorbirea ministrului de externe, șeful opozițiilor cadeți, Milynkow, a salutat pe Izvolsky pentru ideile exprimate și duma a primit cu toate voturile, afară de ale socialiștilor, proiectul propus de ministru pri-vitor la înființarea unui post de mare ambasador la Tokio, în loc de consulat cum fusese până acum.

Colonizări. Ziarele din Budapesta aduc știrea, că ministrul de agricultură a trimis în Bucovina pe Szász József, inspector de colonizare din Cluj și pe etnograful Szabó Imre pentru a compune lista ciangailor cari vor fi colonizați la primăvară. Ei au și plecat deja în Bucovina... Curată plimbare, pe banii țării!

Situația în România. Pe ziua de Joi, știrile din toată țara asupra situației la sate au fost complete liniștitoare.

Formularele de contracte sunt gata și au fost expediate la toate primăriile rurale; inspectorii agricoli sunt numiți toți, astfel că, intru cât s'au ridicat pe alocurea discuțiuni și chiar neînțelegeri între țărani și proprietari sau arendași, ele se vor aplana lesne și pe toată linia, spre mulțumirea tuturor.

Dealtmintrelea, guvernul a luat măsuri pentru menținerea desăvârșită a ordinii, Intocmai cum nu neghează nimic, și-și încordă puterile sale, pentru ca legile votate, să fie aduse la îndeplinire cât mai repede și cât mai deplin.

Cât pentru situația din ultimele zile, despre care unele ziare au înregistrat știri atât de alarmante, ținem să se știe că în nici un moment ea n'a fost amenințătoare. Opinia publică, ce este încă sub impresia răzcoalelor, e lesne de alarmat, dar motive de serioasă îngrijorare n'au fost, și în tot cazul nu mai sunt.

Astfel în comuna Vișan (R. Sărat) toată agitația de care s'a vorbit, s'a redus la o simplă neînțelegere între administratorul moșiei și țărani, care acum s'a aplanat pe deplin.

La Drăgănești (Vlașca), cum în genere în acest județ, e o liniște completă.

Deasemeni la Stubeeni (Dorohoiu) nu domnește nici un fel de agitație.

Nemulțumiri și discuțiuni s'au putut ivi pe alocurea, din cauza nevoinei proprietarilor de-a învoi pe locuitori; iar în unele părți din Moldova, din pricină că țăraniul preferă arenda în bani pe când unii proprietari și arendași ar vrea să introducă sistemul arendeii în dijmă.

Se mai poate că țăraniul au așteptat măsuri mai radicale în favoarea lor.

În general însă starea de spirit a țărănimii e foarte bună și, cum am zis, chiar în puținele locuri unde contestări s'au ridicat, ele n'au eșit din domeniul celei mai stricte legalități și s'au înlăturat repede, fără să fi fost nevoie ca să intervie vre-o măsură de rigoare.

În definitiv, atât țăraniul cât și proprietarii și arendașii înțeleg nevoia unei bune înțelegeri și a unei pașnice conlucrări, așa că, din acest punct de vedere se poate privi cu toată încrederea noul an agricol.

Știrile alarmante deci, pe cari le publică de două zile presa maghiară, nu au nici un temel în fața comunicatului de sus, dat de »Viitorul« organul guvernului.

Vorbirea deputatului V. Goldiş

rostită în şedinţa dela 10 Martie a dietei ungare.

Tolnay Lajos: Se cuprinde doar în proiect!

Goldiş: Dar pe aceste două le-am aflat, anume: că susţinerea status quo este primejdie de moarte, şi a doua, că obstrucţiunea tot aşa de sigură este pe lângă revizuirea regulamentului ca şi pe lângă regulamentul de azi în valoare.

Tolnay: Şi a treia oară, că regulamentul acesta este provizoriu.

Goldiş: Numai că, revizuirea definitivă se va face pe baza regulamentului revizuit şi atunci — veţi face ce veţi voi.

Tolnay: Acesta nu este valabil pentru afacerile comune.

St. C. Pop: Cum nu, pe baza acestui regulament veţi face regulamentul cel nou.

Goldiş: Colegul Tolnay, onorată cameră, s'a nuzit a răspunde şi la această argumentare care i-a imputat partidului independist inconsecvenţa sa, căci doară membrii partidului extrem au citat o mulţime de declaraţiuni, pe cari coaliţia şi indeosebi conducătorii partidului independist le-au adus întru apărarea regulamentului neştirbit. Referitor la acestea zice colegul Tolnay (citeşte): »Să-mi fie îngăduit a mă abate la o acuză gravă, pe care o aduc înaintea potrivnicii acestui proiect. Au zis, că partidul independist în principiu a fost întotdeauna adversar al ori cărei revizuirii. Să-mi fie permis a mă referi la un martor clasic, la ministrul Andrassy».

On. cameră! Eu aflu de necorect, că odiul necrucetă voesc a-l acoperi cu o declaraţiune a politicianilor 67-şti, cu declaraţiunile politice ale 67-ştilor voiesc adică să adeverească că partidul independist înadevăr a fost consecvent.

E drept, că în această declaraţiune a ministrului Andrassy se face istoricul unei legături oarecare, de când au stat în legătură cu partidul independist, ca într'un chip oare care să înduplece partidul independist la revizuirea regulamentului. Dar tot în această declaraţiune domnul Andrassy mai spune, că partidul independist a fost dispus să facă unele schimbări în regulament însă cu două condiţiuni foarte grele, cari până astăzi nu sunt îndeplinite. Starea referitoare la aceste condiţiuni e tot cea de demult, când partidul independist lui Andrassy, care nu era încă ministru a dat răspuns intervenirei sale. Dacă starea de atunci e tot aceeaşi, răspunsul partidului independist tot acelaşi de demult trebuie să fie. Dacă starea de azi e tot aceeaşi de demult, dar răspunsul partidului e altcum, atunci, cu siguranţă partidul independist este inconsecvent.

Cu aceasta onorată cameră, aş fi terminat referitor la argumentele aduse în vorbirea sa de dl Tolnay întru apărarea revizuirii regulamentului. — Mă voi abate — nu însă lung, ci pe scurt. la argumentele aduse de domniul Apponyi şi Andrassy.

La începutul vorbirii dl Andrassy, aflând foarte grea situaţiunea partidului independist în chestia aceasta, a alergat în ajutorul partidului independist şi a dat expresie acelei păreri, că în politică, consecvenţa nu întotdeauna este virtute.

E drept, onorată cameră, că — la ceea ce şi domniul Buza Barna ne-a atras atenţiunea — Kossuth Lajos ar fi zis, că politica este ştiinţa existenţei, prin urmare, e ceva viclesug. (Strigăte în stânga: Nu a zis asta!) Dacă pot fi unii oameni inconsecvenţi pot fi şi grupe întregi inconsecvente, dar astfel de oameni cari stau în serviciul ideilor mari, nu pot fi inconsecvenţi fără de a nu îngropa acele idei măreţe. Dacă învăţăturile lui Hristos nu ei, ci alţii le-ar fi profetit cari consecvent nu le-ar fi socotit de virtuţi, atunci omenimea ar fi fost despoiată de cea mai frumoasă epocă, aceea a creştinismului, pentru că într'un Hristos compromitat nu ar fi crezut nimeni. Dacă Kossuth Lajos, care şi-a trăit viaţa în serviciul ideilor mari, nu în străinătate ar fi

murit, ci să fi venit acasă, desigur ar fi fost numit consilier intim, atunci fiţi siguri, ideile lui ar fi fost azi îngropate. (Aprobări în centru).

— Binevoii a vă gândi că în inima maghiarului numai numele acelor oameni rămâne sculptate, care au rămas până la moarte pe lângă ideile lor. Mergeţi în ţară, din sat în sat, din oraş în oraş şi veţi afla societăţi de ale lui Kossuth Lajos, Rákoczi Ferencz, dar de ale lui Kossuth Ferencz nu!

Muzsa: Vor fi!

Goldiş: Consecvenţa este dar virtute în politică, pentru că este garanţia cea mai mare a moralităţii publice. Dacă cetăţenii patriei văd, că acel partid puternic, pe care l-au ajutat a-l ajunge majoritate, de dragul scaunelor de califea se lăpădă de principii, cu ce fel de principii se duce acest partid în mijlocul poporului, şi cu ce şi în ce fel va putea însuflă şi pe mai departe poporul, când acel popor şi-a pierdut însuşirea şi când majoritatea propagă idei ca acestea, că consecvenţa nu este virtute, ci ideile le pot arunca căci până acum am luptat pentru câte un lucru două mai mici, ca astfel să ajungem la putere?!

Acuza inconsecvenţei, natural, nu se poate aplica dlui Andrassy; în privinţa asta are dreptate. Pentru că toţi sunt convinşi că el rămâne consecvent, căci pretinsese dela început revizuirea regulamentului. Dar nu avem nimic a ne mira, căci doar ei a crescut în ideile partidului liberal, care a avut de scop a frângerea opoziţiei. Forţa cea mai mare a lui Tisza Kálmán doar asta a fost: să aresteze pe agitatori, şi când a voit să-şi ajungă vre'un scop, a vorbit tot de naţionalităţi zicând, că sunt duşmane patriei, iar ca răsplătă din partea partidului independist urma vifor de aplauze. Iar când opoziţia a trecut de vârsta copilăriei şi n'a mai primit aceste gogoşe, atunci partidul liberal s'a îngrijit, ca opinia publică maghiară, care sta în serviciul politicii partidului liberal, să fie încredinţată despre marea primejdie ce residă în faptul că regulamentul actual al camerei face cu putinţă validitatea şi a voiaşii minorităţii.

— Onorată cameră! Eu stimez principiul majorităţii, conform părerii mele în toate ţările constituţionale trebuie să valideze voinţa majorităţii, dar principiul majorităţii nu trebuie să-l luăm absolut, căci doară acei oameni cari se ocupă numai puţin cu filozofia, ştiu foarte bine, că nu acolo este în întotdeauna dreptatea unde este majoritatea. Leibniz a zis că: cine caută dreptate nu trebuie să socotească voturile.

Este deci o greşală a prezenta lucrurile astfel că ar fi o nenorocire a ţării că majoritatea nu-şi poate duce întotdeauna aici la îndeplinire voinţa aşa cum ar fi vrui. Nu e o nenorocire asta pentru ţară, ci un noroc. Căci doară au arătat foşti conducători ai majorităţii, membrii extremişti au recedit declaraţiunile lui Kossuth Ferencz şi a celorlalţi conducători, care declaraţiuni, au adevărit, că din obstrucţiuni s'au născut astfel de bunuri pentru patrie, la cari fără obstrucţie patria nici odată n'ar fi ajuns, ori cât de mare majoritate ar fi în camera aceasta.

— Necesitatea revizuirii regulamentului camerei o aduceţi în legătură cu croaţii, şi în adevăr mă mir că dl ministru Andrassy foloseşte astfel de pretexte la motivarea revizuirii regulamentului. De 40 de ani croaţii au fost mamelucli credincioşi ai tuturor guvernelor ungareşti: toţi miniştrii preşedini au fost siguri de votul croaţilor.

Tocmai coaliţia a ajuns în situaţia favorabilă să îndrepteze într'afata relaţiunile croate, încât s'a creat un lucru care nu s'a putut prevedea şi care poate că nu se va mai întâmpla, ca deputaţii croaţi delegaţi să devină d'odată opoziţionali faţă de coaliţie. Dar lucrul acesta este contrar firei.

Aşa se zice, că guvernul croat nu este guvern constituţional.

Am celtit asta într'un ziar de frunte; »Budapesti Hirlap«, scriă adică într'un articol, că guvernul croat nu este guvern constituţional, nu este guvern parlamentar, guvernul croat nu trebuie să fie în armonie cu majoritatea camerii croate. Singura motivare este aceea, că pe banul croat, la recomandarea ministrului preşedinie îl numeşte regele. Atunci şi guvernul nostru este antifonstituţional pentru că şi pe guvernul nostru îl numeşte regele şi anume pe primul ministru la recomandarea nimărui, din iniţiativă proprie, pe celalalt ministru pe lângă contra-semnarea ministrului preşedinie întocmai ca pe banul croat.

— Prin urmare, dacă guvernul croat este un guvern imperlamentar, din aceasta putem trage concluzia, că nici guvernul nostru nu este guvern parlamentar, prin urmare guvernul poate să guverneze, fără a avea majoritatea cuvenită. Pe acestea foarte frumos le-a expus Kristóffy în zilele trecute. Iată, unde ne ar duce principiile, dacă dvoastră susţineţi, că guvernul croat nu trebuie să fie în armonie cu majoritatea parlamentară. Ba da, trebuie să fie în armonie, după modesta mea concepţie, aşa cred eu, Croaţia este o ţară constituţională, iar dacă este ţară constituţională, nu poate să alibă decât guvern constituţional, altfel a ajunge în conflict cu principiul fundamental al constituţionalismului. Iar dacă guvernul croat este în armonie cu parlamentul croat, atunci nu se poate întâmpla ca să trimită aici delegaţi opoziţionali.

Hammersberg László: Nu delegaţi. (Strigăte în centru: Expresiune legală!)

V. Goldiş: Deputaţi delegaţi. (Sgomot) Banul croat trebuie să fie în deplină armonie cu guvernul ungar, pentru că este omul de încredere al aceluia.

Hammersberg: Dar numai cu acesta!

V. Goldiş: — Iar parlamentul croat trebuie să se înţeleagă cu banul, fiind acesta e capul guvernului. Un caz asemenea celui de acum se poate întâmpla atunci când guvernul ar săvârşi greşeli atât de mari, încât întărită opinia publică a întregii ţări. Dar acesta nu-i un pretext pentru înăsprirea regulamentului, nici ca noi să fim despoiaţi de drepturi, pentru că guvernul a încurcat lucrurile în Croaţia! Oare noi să plătim ceea ce dăoreşte guvernul politiceşte, noi să plătim tulburările cauzate de guvern în Croaţia? Ungaria să plătească aceasta? Aceasta e o aşa chestie, pentru care guvernul trebuie să cadă!

Dacă guvernul nu este în stare, să resolve chestia croată, tot aşa trebuie să abdică, caşi când într'o parte sau alta a ţării n'ar putea să susţină ordinea, zic, dacă ar avea simţ parlamentar, ori ar rezolva chestia croată, ori ar abdice!

A zis domnul ministru de instrucţie Apponyi, că el şi soţii lui de principiu în timpurile vechi au fost în contra revizuirii regulamentului dar atitudinea aceasta o luaseră pentru că erau de convingerea, că în urma stărilor din ţară şi mai cu seamă în urma stărilor parlamentare, nu se va mai putea întâmpla ca minoritatea să ajungă vreodată majoritate: erau de credinţa aceasta, şi dl Andrassy a şi spus că din minoritate nu se mai face majoritate... (Sgomot).

Preşedintele (sună): Rog linişte!

V. Goldiş:... şi astfel ţara este despoiată de posibilitatea, ca în viaţa politică să se înstăpânească un curent sănătos, care este prima condiţie a înalţării statelor constituţionale: ca să fie două partide, cari să se schimbe la guvern. Prin urmare opoziţia a fost atunci convinsă, (sgom). că aceasta la noi nu se va întâmpla. Dar acest argument cu timpul şi a pierdut din valoare, pentru că relaţiunile au dovedit, că o minoritate poate deveni majoritate.

Cu ocaziunea alegerilor din 1905 opoziţia a ajuns la majoritate. Din aceasta concludem dl Apponyi, că primul motiv a căzut, numai să se poată abate dela modificarea regulamentului. Serios recunosc, că eu tare m'am mînat, că un asemenea geniu să facă astfel de greşală. Voleu spune de ce. Opoziţia de care s'a ţinut şi dl Apponyi doar de aceea a ajuns la majoritate, fiindcă a apărut regulamentul camerii. De aceea au devenit

Cine suferă?

De stomac, de constipaţie, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experienţă cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până la două ore îşi face efectul dorit, şi revine pofta de mâncare şi starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău şi nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni şi farmacia. La târgul să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietari: Lósz János, Budapest.

șsa populari, fiindcă au apărut regulamentul, de aceea au ajuns în majoritate fiindcă s'au luptat pentru păstrarea neschimbată a regulamentulului camerei. Dacă însă este prietenul curentului sănătos, de ce vește să nimicească acel instrument cu care întâmplător o minoritate poate ajunge în majoritate? (Așa-i! Aprecieri la naționaliști).

Mă mir de »contradicție în adjectiv« de această piedică logică, dela un cap așa de logic, instruit și luminat precum este dl Apponyi, al cărui stimător sunt. A doua oară zice așa, că majoritatea de atunci nu a reprezentat voința alegătorilor, și de aceea opoziția a fost în drept a se lupta cu toate mijloacele în contra acelei majorități și drept condiție pentru modificarea regulamentulului, a cerut lărgirea dreptului electoral în așa măsură, că în adevăr în parlament să fie reprezentată voința majorității. Astăzi, așa zice, nici acest argument nu stă. (S'auzim!) Înțeleg, că acest argument nu mai are valoare la dl ministru Apponyi, căci astăzi după vederile sale majoritatea este icoana fidelă a voinței majorității alegătorilor. Li cred, și aceea, că este în clar cu reforma electorală, că e liniștit în conștiință, că acest proiect va fi așa, în cât în cameră de fapt să poată ajunge reprezentată voința majorității Lui îi e ușor, lui așa să vede, că ministrul Andrassy i-a arătat în secret proiectul sufragiului universal.

Dar noi cum să votăm revizuirea regulamentulului cu conștiința liniștită? Așa cred, că nu merge așa ușor a pretinde dela majoritate camerei să urmeze o așa încredere oarbă ca să voteze regulamentul revizuit în aceea presupunere, că legea electorală va fi făcută să asigure voința majorității națiunii (S'auzim!).

Nici nu cred, că din aceste interese s'a prezentat proiectul de revizuire.

Nici aceea nu cred, că se îndreaptă în contra naționalităților. Sincer spun, că nu ne temem interesele, de revizuirea regulamentulului camerei. Pe națiuni nu le naște legile. Națiunile se pot susține dacă au viață în ele; dacă însă n'au, cu meșteșug nu le putem susține făcându-le tot felul de legi. Una mă doare — sincer spun — precum au spus și antecesorii mei colegi de principii — că chestia naționalităților o aduc așa în legătură cu revizuirea regulamentulului că regulamentul trebuie revizuit fiindcă naționalitățile sunt dușmanii maghiarilor.

Kovács Ernő: Nu a zis!

V. Goldiș: Naționalitățile nici odată nu au păcătuit în contra patriei (Sgomot. Strigăte în stânga: Dar în 1848, da!)

Președintele (sună): Onorată Cameră, cer liniște!

V. Goldiș: Mă rog de iertare, dacă mă declar asupra întreruperilor referitoare la stările din 1848. Noi românii, sârbii și slovacii nu în contra maghiarilor ne-am răsculat, ci ne-am apărut naționalitatea. (Sgomot. Președintele sună). Patruzeci și opt al d-voastră ne-a promis libertate, în schimb însă a voit să ne ia naționalitatea, nouă însă nu ne trebuie libertate fără naționalitate. (Așa-i! în centru) Declarăm aici, că ne este cu mult mai scumpă naționalitatea, decât ori care libertate a lumii. Și suntem atât de bărbați, încât să declarăm, că dacă cineva va mai repeta atacul în contra naționalității noastre, vom sări întru apărarea naționalității noastre (Sgomot) căci sau ne eluptăm drepturile naționalității noastre, sau murim. (Sgomot. Președintele sună) Voi arăta, că pentru ce trebuie revizuirea. Aici e »Budapesti Hirlap«, care stă în cele mai strânse legături cu guvernul coaliției. Acest ziar, acest organ de publicitate, care într'adevăr pregătește opinia publică la lucruri, pe cari guvernul voiește a le face în viitor, acesta este organul principal al coaliției.

Un glas (în centru): Au și douăzeci de acestea!

V. Goldiș: După vorbirile lui Andrassy și Apponyi »Budapesti Hirlap« a scris un articol, pe care însă numai în parte îl voiu ceti (cetește): »Reforma electorală, care se va face pe baza sufragiului universal, este problema cea mai însemnată și cea mai grea a guvernului și a parlamentului actual, deoarece nu se știe ce efect va avea reforma. E prin urmare de dorit ca pe d'oparte guvernul să aibă mână liberă la facerea proiectului sufragiului universal, de altă parte, că tot aceea ce contribuie la înaintarea națiunii atât în parlament, cât și afară de parlament să se poată rezolva înainte de prezentarea reformei electorale. Căci numai așa putem face reformă electorală

corespunzătoare intereselor națiunii, dacă guvernul nu este legat de marșrută și pentru consolidarea națională acest proiect numai așa va fi fără primejdie, dacă prealabil s'au rezolvat toate chestiile pendente, proprii a servi ca baze dezvoltării naționale.

Avem dar lipsă de un parlament capabil de muncă, precum și de un guvern care să aibă încrederea parlamentului și domnitorului. Întărirea națiunii înafară, în țară s'ar putea asigura mai ales cu deplina rezolvire a chestiilor militare și aceasta ar putea în același timp contribui ca încrederea domnitorului față de guvern și țară să crească. În starea de azi prima condiție este ca domnitorul și fiecare aderent sincer al dinastiei să se convingă, că națiunea maghiară este aplicată a face tot felul de jefte în interesul dinastiei. (Aprobări în centru. Mișcare.) Trebuie deci să convingem dinastia, că pentru înfățișarea națională a poporului maghiar primul pas în rezolvirea chestiilor militare trebuie să îl facem înainte de sufragiul universal. Situațiunea aceasta, momentele acestea trebuie să le exploatăm în interesul națiunii, și dacă ministrul de război a venit la o convingere mai bună, trebuie să ne nizuim, ca această convingere să se facă trup în el și să-i dăm ocaziune, ca să convingă și pe ceilalți aderenti sinceri ai dinastiei. Intenția aceasta i-au condus în delegațiuni pe oratorul maghiarilor, ca Nagy Emil și Holtzy au cerut ca numai după rezolvirea pretenziunilor naționale maghiare să se rezolve chestia militară.

Dar sfârșitul e cel mai interesant. Zice (cetește): »Când auzim din toate părțile amintindu-se despre rezolvirea chestiei militare, nu trebuie să ne speriem de ridicarea contingentului recruților, temându-ne și prin aceasta înstrăluându-ne, ci cu sânge rece trebuie să ne ocupăm de cauzele acestea, căci este un mare interes național, ca afacerile militare să se rezolve înaintea reformei electorale. În fața unei astfel de situațiuni, nu trebuie să argumentăm în contra revizurii regulamentulului cu ridicarea contingentului recruților.«

lată o vorbire clară și curată.

Lázár P.: Vorbire destul de clară, dar e numai părerea aceuia care a scris-o.

Goldiș: Ea cuprinde ceea ce d-voastră negați. D-voastră negați, că voiți să rezolvați chestiile militare înainte de rezolvirea reformei electorale. (Sgomot în stânga).

Un glas din stânga: Dar nu spune, că aceasta este declarația guvernului.

V. Goldiș: Dar nici nu am spus, că este declarația guvernului. Eu am spus numai, că toate acestea le-a scris un ziar, care de obicei pregătește opinia publică a țării.

Lázár Pál: Dar, fiecare ziar face așa. Aceasta le este chemarea.

Președintele: Rog liniște!

V. Goldiș: Eu așa cred, că am arătat în deajuns că

Németh: Atunci pot să șezi! (Sgomot).

Președintele: Rog liniște!

V. Goldiș:... propunerca care țânțește la revizuirea regulamentulului, nu corespunde intereselor țării. Am arătat în deajuns și aceea, că argumentele aduse întru apărarea proiectului nu sunt argumente ci pretexte... pentru că a motivă față de croați și naționaliști un astfel de proiect, care voiește a săpa la rădăcina acelei garanțe, care până acum într'adevăr a fost singura garanță constituțională în Ungaria e totuși imposibilitate. Am văzut doară, că garanțiile constituționale ale dlui Andrassy nu le-a putut satisface în așa fel ca să corespundă dorinții lui. (Sgomot).

Baloghy: Sunt bine făcute!

V. Goldiș: Și după ale mele păreri sunt bine făcute, dar nu prețuesc nimic. (Sgomot în stânga). Regulamentul camerei poate nu-i făcut destul de bine, dar a servit ca garanță atunci când în lupta constituțională ce ați purtat și eu tare mă tem, că d-voastră cu amărăciune veți gândi vre-odată discuția de acuma (S'auzim! S'auzim!) și veți recunoaște, că în acele momente istorice, noi partidul naționalităților, am fost expresia dreptății atunci, când v'au atras atențiunea de a nu modifica regulamentul. Prin urmare imi iau permisiunea a declara că proiectul lui Nagy Emil referitor la revizuirea regulamentulului nu-l primesc, ci mă alătur la contra-propunerea făcută de colegul de principii Mihail Polyt. (Aplauze la naționaliști).

— Fine. —

Demonstrații sângeroase în Budapesta.

— Lupta socialiștilor. —

O dovadă despre lupta energică a partidului socialdemocrat din Ungaria pentru drepturile politice ale poporului asupra este și demonstrația aranjată de socialiștii din Budapesta ieri seara pe străzile capitalei, pentru reforma sufragiului universal.

Demonstrația a avut caracter sângeros; atât dintre muncitori cât și dintre polițiști au căzut mulți răniți.

S'au făcut numeroase arestări.

Socialiștii s'au adunat în trei locuri deosebite ale capitalei, de unde au plecat în centrul orașului ca să demonstreze pe străzile mai însemnate precum și înaintea casei regnicolare și națională și a clubului guvernamental și independist.

Poliția având știre despre scopul socialiștilor a luat dispoziție ca să împiedece orice manifestare.

Un grup de muncitori înainta din bulevardul Váci spre strada Kossuth Lajos, cântând »Marseillaise« și strigând: »*Trăiască votul universal!*« »*Jos contele negru!*« »*Jos coaliția!*«

Până în colțul străzii Dohány, demonstrații au mers neconturbați, aci însă au fost întâmpinați de polițiști, cari s'au aruncat asupra mulțimei cu săbiile scoase rănind pe mai mulți înși. S'a încins atunci o luptă pe moarte și viață între polițiști și muncitori.

Aceștia se apărau aruncând cu pietrii și bucăți de fier asupra cordonului polițist, alții au tras focuri de revolver.

Un glonț de revolver a sfărmat brațul stâng al unui polițist; inspectorul polițienesc Glósz a fost greu rănit la mâna stângă, iar un polițist a căzut de pe cal aproape mort.

Partea cea mai mare de răniți, se înțelege, e dintre demonstrații. *Poliția a arestat 30 muncitori.*

Grupa a doua a demonstrațiilor, după ce spărsese ferestrele mai multor case din str. Zichy Jenő, înainta spre centrul orașului, dar în strada Váci a fost împrăștiată de poliție.

Grupa a treia a sfărmat ferestrele clubului independist din cercul al VII-lea și când voia să treacă pe bulevard, a fost întâmpinată de poliție încingându-se iar o luptă. *Dintre muncitori au fost mulți răniți și arestați 29.*

Sălbătăcia poliției e de osândit, căci cei arestați au fost duși în temnița procuraturii, pentru delictul că s'au împotrivit autorităților.

O parte a demonstrațiilor s'a dus înaintea redacției ziarului socialist »Népszava«, unde le-a vorbit redactorul Weltner.

De aici prin strada Rákoczi au trecut în bulevardul Erzsébet, unde îi aștepta o mare trupă de polițiști. Muncitorii pe tot parcursul bulevardului au spart mai multe geamuri, un glonț de revolver a sfărmat o splendidă și mare oglindă din cafeneaua »New-York«.

Poliția i-a împrăștiat și pe aceștia lovindu-i cu săbiile și dripindu-i sub picioarele cailor.

Abia pela orele 11 s'a putut stabili pe străzi liniște perfectă.

Oricât s'ar trudi oligarhia maghiară să amuțească glasul popoarelor doritoare de libertate și un traiu mai bun, nu-i va reuși, din contra prin mijloace brutale va întefi și mai mult lupta celor în suferință.

O bună inițiativă.

Primim spre publicare următoarele :

Onorată Redacțiune,

Astăzi s'a întrunit în cancelaria mea o conferință, cu scopul de a pertracta modul, în care se pune temelu la o societate economică, industrială și comercială.

Idela s'a născut, în cerc foarte restrâns și și a aflat de bază faptul constat, că în această direcțiune ne lipsesc total instituțiunile și mijloacele de dezvoltarea intensivă.

Când vedem, că pe terenul spiritual se luptă un organism dezvoltat, cum sunt bisericile și școlile, când prin institutele de bani în mod progresist se împlinesc lipsele de pe terenul financiar, cu regret trebuie să constatăm, că pe terenul economic, industrial și comercial foarte puțin progres se simte.

Lipsele, cari se ivesc în privința aceasta sunt atât de numeroase și atât de mari, încât e greu a le înșiră toate, e destul să notăm următoarele :

1. Poporul nostru conservativ dela fire, — se ocupă în mare parte cu economia în forma mai veche, lucrând pământurile sale după calapodul străbun și nu privește bucuros sfaturi în această privință, »că așa a făcut-o și tata, și a trăit în pace«. Dacă însă luăm în considerare, că vremurile vechi au trecut, averile s'au împărțit, și astăzi puțini sunt de cei aleși, cari pot trăi exclusiv din roadele moșilor sale, iar partea mai mare este silită a căuta afară de roadele pământului și alte venituri: atunci aflăm, că foarte puțin știu să afle veniteile acestea laterale și sunt mai mare parte expuși la tudaorii, apoi la ruina totală.

Aceste lipse nu se pot împlini astfel, decât că economul să fie îndrumat la folosirea pământului său în mod intensiv prin economie rațională, prin produse mai prețioase și mai sigure, vile să se pună cu ulțoi, grădinile cu pomi nobili, prundurile cu nucile, moșiile să se renouască, economul afară de grâu și cucuruz să samene plante de comerțiu, — și la toate acestea să fie îmbărbătat prin împărțirea de ulțoi, sămânături, fondarea școlilor de pomărit etc.

2. Al doilea grad al culturii economice ar fi, că produsele crude să nu se vîndă astfel, cum se culeg din câmp, ci după posibilitate să fie prelucrate: prin industrie de casă și cu putere de mașini, adică prin fabrică. Pentru că e constat, că până se face din grâu făină, din cucuruz pisat (urlău), din prune vinars, din struguri must și vin, din nucile coșuri; prețul produselor acestora crude se ridică cu un procent însemnat și acest procent pierde fără îndoielă din veniteile poporului, dacă nu are mod și ocaziune să și-l câștige pentru sine.

Aceste lipse se pot împlini prin ajutorarea industriei de casă, care până acum eră totul neglijată, măcar, odvoșenii, coopenii, radnenii știu să facă coșuri foarte frumoase și mai în tot satul se află lucrători de lemn și de multe economice de acest soi. Apoi să aranjeze o moară de vapor, care să împlinescă lipsa de măcinat din părțile acestea, magazine de bucatie și pivnițe raționale.

3. Al treilea grad este valorizarea acestor produse, adică comerțiu, care cercetând și aflând piețele cele mai bune, unde se pot vinde cu prețuri mai bune, are scopul de a realiza venitul muncitorilor și a-l răspândi între dâșii. Nu află de lipsă să accentuez, că prin acest grad încă se ridică marfa cu un procent însemnat, și fericit este ținutul, în care procentul acesta poate rămânea în mâinile acelor, cari au produs marfa aceea, căci sunt națiuni mari, ba chiar cele mai puternice ale lumii, cari s'au ridicat și s'au îmbogățit din comerțiu.

Avem și noi 15—20 de comercianți în jurul acesta, cari cu multă trudă și bunăvoință împlinesc lipsa aceasta, dar fiind răsleți și fără conducere centrală nu pot răzbi între concurența mare, dar întruniți într'o societate ar fi speranță că afacerile lor se vor întări și vor prospera în mod potențial.

Iată mersul idellor, care m'a condus la convocarea conferinței acesteia și cu bucurie constat, că părerile mele au aflat echou, căci prezentându-se d-nii: Maxim Popescu, comerciant (Grosi); Ioan Mladin, comerciant (Pauliș); Pera Cuparescu, econom (Șoimuș); Petru Pele, preot (Miniș); Dimitrie Popoviciu, învățător (Cuvin); Pavel Felnean, preot (Sâmbătenii); Constantin Mihulin, preot (Cicir); Iancu Ștefanuț, preot (Mândruloc); Porfir Dubestian, econom (Odvoș); Traian Friedrich, învățător (Miniș); Rămul Vățianu, preot (Ghloroc); Grigorie Caba, învățător (Conop); Ioan Cica, comerciant (Monoroștia); Dimitrie Roman, inv., pens., (M. Radna); Ignatie Mara, preot (Grosi); am hotărât unanim și cu însuflețire, că :

»Se constată lipsa de o societate cu scopul de a împlini lipsele de mai sus și a ajuta economia, industria și comerțiu în direcțiune, că poporul să facă economia mai rațională, mai intensivă, că industria casnică să se îmbărbăteze și să se lăfășcă cât se poate de potențial, iar comerțiu să se ridice din atârănare prin un capital mai însemnat«.

Spre acest scop să se fondeze o societate anonimă (pe acții) cu sediul în M. Radna cu un capital social la început mai modest, de coroane 100.000 împărțit în 2000 acții de câte 50 de cor. cu scopul, că poporul, economii să poată intra în număr cât de mare și ca și numirea ei să dovedească înalțarea către scopul sublim: a ridica poporul nostru din mizeria în care se află astăzi să poarte firma »Vultur«.

Vă comunic începutul mișcării aceste atât de salutare cu rugarea, să binevoiiți a-l publica în foaie, că ceilalți prietini și binevoitori ai înalțării poporului nostru pe cari din lipsa de spațiu nu lam putut atrage la constătuire personală, să aibă ocaziunea a-și da părerile și a face propagandă în jurul lor pentru întruparea acestor idei de întrunire, căci singuri nu o putem face și contăm la conlucrarea și la ajutorul tuturor persoanelor și instituțiilor cari poartă în sinul lor interes pentru popor. M. Radna, 12 Martie 1908. Dr. Vasile Avramescu, avocat.

Din România.

Reorganizarea armatei. Dl general Averescu ministru de războiu a depus pe biroul Camerei proiectul de lege pentru reorganizarea armatei.

Ministerul de războiu studiază actualmente un sextant de ochire pentru tunerile noi inventat de dl locotenent Ionescu-Munte din artilerie.

Acest sextant a fost brevetat de ministerul de domenii.

În afară de diferite alte dispoziții de natură mai mult tehnică, cea mai importantă pe care o prevede proiectul, este reducerea serviciului militar dela trei la doi ani.

Experiența ultimelor războaie a arătat că exercițiile de paradă n'au nici o importanță, nu sunt aproape de nici un folos în cazuri serioase. Armamentul nou, din ce în ce mai rafinat, preluade dezvoltarea aptitudinilor individuale ale soldatului și mai ales ca el să fie un bun trăgaci. Ori, și una și alta e cu neputință (să se obție în cazarmă numai. Iar exercițiile de paradă, de cari, cel drept, nu se scapă lesne, sunt de-a dreptul o piedică pentru dezvoltarea inteligenței, vigilenței, aptitudinilor individuale.

În vederea, probabil, a acestor argumente, dl general Averescu a prevăzut prin proiectul său ca un compliment al serviciului de doi ani, ca înainte de a intra în cazarmă, tinerii trecuți pe tablourile de recrutare să se exerciteze în trageri la țintă. Numai cu chipul acesta vom avea soldați cari să îndeplinească prima condițiune care este: să fie trăgaci buni.

Banchet în onoarea dlui A. D. Xenopol. Societatea științifică și literară din Iași a luat hotărârea să dea în onoarea dlui A. D. Xenopol un banchet în ziua de Duminică 2 Martie 1908, la orele 7 seara, în salonul mare al hotelului Traian din Iași, spre a-l sărbători pentru succesele obținute la Sorbona, cu ocazia ținerii cursului său din teoria istoriei.

Din străinătate.

Doi aromâni uciși de antarți. În ziua de 24 c., o bandă de antarți a omorât pe cel 2 fil ai preotului român din comuna românească Cupa, ținutul Megleniei.

Arestarea unor revoluționari ruși. La locuința unui fost guvernator, cu numele Starovelski, au ținut mai mulți revoluționari, o ședință secretă.

Poliția l-a arestat pe toți.

Regele Eduard și împăratul Wilhelm. Regele Eduard a adresat o scrisoare către împăratul Wilhelm, în care își exprimă simpatia sa și a poporului englez față de dânsul, și condamnă campania ne-loială, ce-a întreprins o ziarul »Times« împotriva lui Wilhelm.

Fallières și Pichon la Londra. Președintele republicii franceze, Fallières, va călători la Londra, în luna Maiu. El va însoți și ministrul de războiu, Pichon. La Londra vor sta trei zile, fiind oaspeții regelui Eduard. În acele zile, vor cerceta și expoziția industrială anglo-franceză, din Londra care promite a fi foarte interesantă.

În cercurile politice engleze, vizitei acesteia i se atribue o mare însemnătate. Mulți cred, că e la mijloc încheierea unei alianțe între Anglia și Franța, îndreptată încontra Germaniei.

Două mii cinci sute de muncitori — împușcați. Din Santiago de Chile (America-de-sud) o știre de cablu vestește despre un caz din cale afară revoltător. În stabilimentul de salitru din Iquique muncitorii cereau împlinirea dorințelor lor și refuzau până atunci intrarea în lucru. Direcțiunea stabilimentelor a cerut miliție ca să silească pe muncitori cu putere brahială să între în lucru.

Muncitorii împotriviindu-se s'a născut un conflict între ei și miliție, care apoi trăgând asupra mulțimei a omorât 2500 de muncitori.

În întreg ținutul stabilimentului domnește cea mai mare agitație.

Oare câți români vor fi între acei nenorociți ?

Conjurație încontra șahului. Din Teheran sosește știre despre descoperirea unei noi conjurații încontra șahului Persiei. În fruntea conjurației stau mai mulți guvernatori și bărbați cu poziție înaltă. Ca complici în conjurație au fost arestați și unchiul șahului și fiul acestuia.

AVIZ!

Abonenții cari nu și-au achitat abonamentul sunt rugați din nou să binevoiască a trimite numai decât, deoarece administrația va sista după 8 zile trimiterea ziarului pe mai departe acelor, cari nu vor plăti. Ne-am hotărât, că d'aci încolo să nu mai trimitem pe credit. Esecțiune nu putem face cu nimeni.

Administrația ziarului.

Cei dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

măstru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră magazină se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

NOTĂȚI.

ARAD, 14 Martie n. 1908.

— **Dela procuratură.** Pe ziua de azi ni s'a adus dispoziția procuraturii din Oradea-mare, aprobată și de Curie, să publicăm la loc de frunte sentința în procesul mai nou ce l-am avut. Așa se explică faptul că azi în loc de primarticol avem proză ungu-rească!

— **Patria în primejdie.** Acum de curând a apărut o broșură intitulată »Westungarn zu Deutschland, Fiuschriften des Altdeutschen Tagblattes« care s'a răspândit foarte mult în părțile nordice ale țării. Broșura se înțelege la porunca procurorului a fost confiscată.

Patria salvată!.

— **Dar Asociațiunii.** »Țara Noastră« scrie: Un harnic țaran fruntaș *Ioan Ionașcu Belciu* din comuna Sebeșul de sus a dăruit zilele trecute »Asociațiunii« suma însemnată de 2000 cor., dorind să-i rămână numele între oamenii cari au dat mână de ajutor înaintării neamului. E cu atât mai prețios acest dar, cu cât vine dela un țaran a cărui chibzuință a putut pătrunde însemnătatea acestui așezământ.

— **Nou proces al »Pop. Român«.** »Lupta« scrie: Ca să nu uităm o clipă măcar că trăim în Ungaria, în țara libertăților desăvârșite, procuratura ne trimite din vreme în vreme câte o hârtie vânăta...

Ieri l s'a înmănat redactorul responsabil al ziarului »Poporul Român« o nouă hârtie de speța aceasta maghiară. Procuratura a descoperit agitație în articolul »Hînka«, publicat în numărul 47 al »Pop. Român«.

Se deschid din nou porțile Vațului și ale Sghedinului...

— **Socialiștii din Arad vor ține mâne,** Duminecă, după prânz o mare adunare pentru sufragiul universal, pe piețele Tököly și Szabadság; căpitanul orașului, Sarlott Domokos a interzis și de dată asta ca să se vorbescă românește în adunări.

Sara socialiștii vor aranja o mare demonstrație pe străzile orașului.

— **Barabás — baron.** Un deputat din Reichsrathul austriac a spus unui ziarist din Oradea-mare, unde petrece acum, că el are în formația sa sigură dela președintele Weisskirchner, că leu miel kossuthist și zecișaplist Barabás Béla va fi ridicat de M. Sa la rangul de baron.

Da, da, atunci nu va mai face gură.

Viena ar trebui să împartă cu diavolul titlurile de conte și baron, în schimb nu va avea să se răfuiască cu hienele kossuthiste.

— **Tifusul în Budapesta** au fost până acum 80 de cazuri de tifus exantematic; 17 însă au murit. În cazarmă au fost în urmă 4 cazuri. La Czoppau, în Silezia austriacă, au fost mai întâiu cazuri la fabrica de bere, apoi în mahalaua Oppa și pe urmă chiar în centrul orașului.

În Cernăuți la 10 Martie st. n. se întâmplase al 9 lea caz de tifus exantematic. S'au închis școlile.

Șeful spitalului Ladislaus din Budapesta e de părere că boala s'a adus prin Galifia.

— **D'ale presel din București.** Ca să dovedim ce rău pot să facă exagerațiile publicate prin ziare este destul să narăm următorul fapt, scrie »Voința«:

»Epoca« dela 27 Februarie 1908 a publicat pe pagina I un articol intitulat: »Țaranii nu fac învoielii dar reîncep să pue foc«. Pe afișul aceluiaș număr era următorul titlu cu litere foarte mari: »Țaranii pun foc«.

Un țaran trecând pe la un chiosc de ziare, a cerut să l-se dea afișul pe care era scris »Țaranii pun foc«.

Chioșcarul a răspuns că nu e de vânzare. Țaranul însă s'a rugat de chioșcar iar acesta a oferit afișul pe preț de 50 bani.

Țaranul a luat afișul, l-a îndoit bineșor și l-a ascuns în sin, plecând cu el la țară.

Este de prisos să (mai insistăm. Oricine își poate închipui ce impresie le fac țaranilor asemenea exagerații nebunești).

— **Regele Saxoniei și Pia Monica.** August Friedrich, regele Saxoniei va călători încurând la Gries (lângă Bozen), pentru a se întâlni cu fiția lui, principesa Pia Monica. August Friedrich va călători incognito și la sosirea lui în Gries nu se va face nici o ceremonie.

— **Un grav incident cu automobilul.** Pe podul liniei ferate Turin-Milano un automobil s'a ciocnit alaltăieri cu un tranvai cu aburi. Tranvaiul a fost răsturnat și aruncat în jos pe calea ferată.

Șapte persoane, între ei 4 bărbați și 3 femei au murit. Patru călători și o doamnă au fost greu răniți. Dintre cei morți au fost cunoscuți frații Castagnini și Ramou del soi, celelalte victime sunt necunoscute.

— **Duel între doi acuzați.** Din Petersburg se scrie: că între generali acuzați pentru predarea Port-Arthurului, anume între generalii Fox și Smyrnov va avea loc duel în zilele proximie. Cauza este următoare: Smyrnov a ofezat foarte greu pe Fox cu privire la condițiile predării Portului-Arthur.

Smyrnov este un dușman al duelului, dar cu toate acestea, conform regulamentului militar va trebui să se duela.

— **O rectificare.** Printr'o neobservare la corectură, din raportul despre frumoasa serbare dată de »Hînka« în 5 Martie în Oradea, a rămas afară următorul pasagi, pe care ne grăbim al publică aci:

»Abstrăgând însă, că nu a fost ocazia potrivită pentru predarea acestei piese, nu putem rețea buna executare a piesei, și îndeosebi colaborarea prețioasă a dnei dr. Nestor Porumb care și-a dat o silință extraordinară pentru reușita acestei piese, întrucât cu săptămâni înainte de termenul petrecerii cu o neoboseală de admirat a ținut probe cu corul tinerimii în localitatea proprie și a acompaniat la pian cu o execticitate uimitoare melodia de tot grea și rafinată a maestrului Porumbescu«.

— **Mulțumită publică.** Cu ocazia petrecerii căștarilor români din Arad, aranjată Sâmbătă, în 7 Martie n. c. în restaurantul dlui Pașca — pentru ajutorarea morboșilor și înmormântări, am primit următoarele suprasolviri:

I. P. S. S. Ioan Meșianu 10 cor., P. S. S. Ignatie Papp 5 cor., dr. Stefan C. Popp 10 cor., Vasile Beles, dr. Ioan Suciu, câte 5 cor., dr. Ilie Precupaș 10 cor., Petru Trușia 4 cor., dr. Ioan Nemet, Iuliu Herbay, Roman R. Ciorogariu, câte 5 cor., Traian Văntău, Iosif Moldovan, câte 2 cor., Ignatie Pașca 6 cor., Alexandru Tesits, Arseniu Ciungan, George Scorșor, câte 2 cor., Dimitrie Lăpușcă 3 cor., Iustin Oariu 1 cor., N. N. 3 cor., vâd. Ilie Nichin, Mihailu Marcovits, Nic. Marcovits, Ioan Fillmon, George Precup, câte 1 cor., Mihailu Bongis 1 cor. 40 fil., Antonie Neumaier, Welsz Farkas, câte 1 cor., Leichter Lipot, Rosenberg Arnold, Steiner Adolf, Bnet Ignác, câte 2 cor. Societatea pe această cale aduce marțimoșilor mari mulțumite.

— **Matzky Károly,** cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! — Crema de față Regina,** care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 la Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță față în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de pân'acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil. De vândut la laboratorul chemical al lui Temesváry József, apotecar, Szeged, Petöfi Sugár-ut și la Török József, apotecar, Budapest, Király-utca.

— Keleti József, fabricant de instrumente medicale și hirurgice precum și de lucruri necesare la pansament. Budapest. Magazinul principal: IV., Korona-herceg-ut 17. — Fabrica: IV., Központi városháza. Specialitățile firmei: instrumente medicale — hirurgice și veterinare, bandage patentate, mașini ortopedice precum și fabricarea tuturor obiectelor necesare la îngrijirea și comiția bolnavilor. Dulapuri de salvare după cea mai bună prescriere medicală. Fondată la 1878. — Telefon 116—73.

Mihali apărând România.

— Ședința dela 14 Martie a Dietei. —

— Prin telefon. —

Prezidează Justh și apoi Návay.

Senzația zilei este excelenta și energica vorbire alui dr. T. Mihali, care la o întrerupere calomnioasă a unui șovinist, și a luat prilej să apere România de calomniile ce presa ungu-rească respândește privitor la preținse răscoale și atrocități ce s'ar petrece în România.

Președintele clubului naționalităților a început combătând energic proiectul de revizuire pus la ordinea zilei. A spus că clubul naționalităților și-a precizat în privința asta asta atitudinea deja în sânul comisiei partidelor, când s'au arătat pe larg toate motivele pentru cari va combate din răspuseri acest proiect de lege menit a confisca libertatea cuvântului în dietă.

Foarte reușit, dr. Mihali dovedește că întreaga această acțiune a guvernului mai e de condamnat și din alt punct de vedere: în pactul cu coroana nu se cuprinde acest proiect, ci se făgăduiește o lege pe care țara întreagă o așteaptă cu nerăbdare: *sufragiul universal!* De ce nu vine guvernul cu această reformă, de ce prin trăgănare lasă ca în sufletele mulțimei cetățenilor să se nască îndoială până și în ce privește cuvântul regal?

Neagă că naționalitățile ar fi dușmane ale patriei ori ale ungu-urilor. Dușmani de aceștia nu există, ci-i crează, îi inventează guvernul, pentruca astfel să presioneze asupra opiniei publice maghiare (aplauze între naționalități și disidenți).

În felul acesta însă nu se luminează și cu atât mai puțin se rezolvă chestia naționalităților. De altfel, la încercările noastre de apropiere cu ce a răspuns guvernul? A răspuns cu legea școlară alui Apponyi și Kossuth a răspuns cu pragmatica dela căile ferate din Croația!... Proiectul de față nu este nici el decât o zală în lanțul mare și nesfârșit de nesocotire a drepturilor naționalităților, a celor mai condamnabile prigoniri! (aplauze între naționalități).

În felul acesta nu se apără națiunea maghiară, ci se calcă în picioare legile...

Potoczky: În România și acum sunt răscoale și se varsă sânge!

Dr. T. Mihali răspunde cu multă demnitate acestei calomnioase întreruperi, spunând că tot ce se scrie în privința asta în presa maghiară *nu sunt decât mizerabile scornituri.* Condamna atât această pressă dușmănoasă, cât și pe deputații cari nu se sfiesc a se face ecoul unor știri răutăcioase și tendențioase. În România, spune, nu sunt răscoale, ci în ambele corpuri legiuitoare ministrul de interne a comunicat, că *în țara întreagă este completă ordine, spiritele sunt liniștite.* Și dacă ar fi să se facă o comparație, a zis dl Mihali, apoi nici D. Voastră, deputații majorității, nici presa D. Voastră nu sunteți la nivelul ce

ar trebui, când răspândiți astfel de știri. (Aplauze între naționalități).

De altfel nu sunteți de cât consecvenți în vechile și relele apucături: așa ați făcut adică și anul trecut, când au fost tulburări în România și ați exagerat grav totul, — și tot așa, ca din senin, pe vremea lui *Fejérváry* ați alarmat țara cu preținse răscoale valahe în Ardeal.

Asta i o apucătură nedemnă! (aplauze între naționalități).

Combate cu multă vervă întreaga activitate de guvern alui Apponyi.

Termină respingând proiectul de revizuire a regulamentului Camerii și alăturându-se la proiectul de rezoluțiune prezintat de Polyt.

(Naționalitățile îl aclamă și felicită călduros).

Vorbirea lui dr. I. Suci.

Deputatul Boroș-Ineului plănuse o vorbire lungă, documentată care să țină ședința întreagă. Intervenind însă o indizpoziție, a trebuit să se măginească a vorbi mai scurt. Și așa însă dl I. Suci a combătut cu puternice argumente proiectul de lege. A insistat îndeosebi asupra unui punct: prin proiectul de față guvernul vrea să-și ispășească păcatele ce a comis față de Viena. *Vrea să stoarcă acolo aprobarea pentru a face o reformă electorală caricatură* (puternice aplauze între naționalități).

Critică aspru dispoziția ca o ședință a dietei să poată ține 16 ore și puterea mare ce i-se dă dresedintelui, făcându-se astfel iluzorie libertatea cuvântului.

Respinge proiectul.

Wekerle răspunde interpelărilor ce i-au adresat *Hodja, Bozóky, Brlici și Becsey*.

Se iau la cunoștință.

Molnár Akos interpelează în chestia participării Ungariei la expoziția din Londra.

Kossuth îi răspunde.

Bozóky interpelează în chestia soldei ofițerilor.

Wekerle răspunde.

Urmează interpelările.

Hencz Károly interpelează asupra demonstrațiilor socialiste de ieri.

Andrássy răspunde amenințând că va disolva toate sindicatele muncitorilor, dacă ei comit astfel de lucruri.

Ședința se ridică la orele 2.

Dieta croată — ajurnată.

— Prin telefon. —

Zagreb, 14 Martie. În mijlocul unui nemai pomenit scandal și protestări din partea croaților, în dietă s'a citit decretul regal de ajurnare de timp nelimitat a ședințelor dietei croate.

Economic.

Adunarea gen. ord. a cassei de păstrare »Șebeșana« din Caransebeș, ținută în Dumineca trecută sub prezidiul dlui dr. Iosif Oariu, a fost cercetată de aproape toți acționarii din loc, cât și de mai mulți fruntași din afară. Luându-se cu mulțumire deplină la cunoștință rapoartele și bilanțul prezentat, s'a dat absolutul cu-

venit, apoi s'au modificat unii §§-i din regulamentul intern și în fine, parte în urma urcării din nou a capitalului social, dar mai cu seamă pentru revizuirea statutelor, s'au făcut în acestea mai multe modificări. Urcarea capitalului, hotărât în adunarea gen. ord. din anul trecut s'a trecut acum și prin statute, fixându-se în acestea capitalul social la 260.000. Dividenda s'a fixat cu 14 cor. (7 procente) de acție.

O mică reprivere în trecutul acestei bănci înființată cu pretenții moderate dovedește în mod nelindoielnic munca fără preget a conducătorilor acestui institut.

În 1902 s'a fondat acest institut cu un capital neînsemnat de 30.000 cor. Ca unica bancă românească în acest ținut, s'a dovedit încă de timpuriu, că acest capital e prea mic pentru trebuințele locale și din jur.

În urma aceasta în 1905 se ridică capitalul la dublu, adică 60.000 cor., în 1906 se ridică din nou, nu la suma proiectată de 120.000 cor., ci la 150.000 cor., iar acest capital s'a urcat iarăși cu 110.000 cor. la 260.000 cor. Din 1905, de când această bancă are în frunte direcțiunea zeloasă de acum, s'au realizat todeauna sume frumoase ca profit curat*), iar pentru urcarea încrederii din afară și-a augmentat todeauna fondurile într'un mod extraordinar, ridicându-le în timp foarte scurt 64.000 cor. Având în bună considerare capitalul relativ mic, cu care acest institut a lucrat în trecut, urcarea frumoasă a fondurilor proprii aduce numai laudă conducătorilor lui, cari în publicul din loc și jur și-au câștigat todată încrederea. Aceasta o dovedește în tot cazul și suma frumoasă a depunerilor.

Din sumele disponibile, direcțiunea acestui institut n'a uitat niciodată a-și îndeplini datorițele și față de instituțiile mai însemnate românești: anul trecut cu o contribuție mai frumoasă a întrat în șirul membrilor fundației al gimnazului rom. din Brad, arul acesta a devenit membru pe viață a societății pentru zidirea bisericii române din Viena, iar ani de rândul dă acest institut după putință, ajutoare frumoase la ucenici români săraci dela meserii și neguțători, precum și la elevi de școală.

Laudă li-se cuvine deci conducătorilor acestui institut românesc, care în scurt timp a devenit cel mai mare institut românesc din granița Severinului. Numai înainte!

Acționarul.

O nouă bancă românească. La Dobra (com. Hunedoarei) s'a înființat acum de curând al 2-lea institut românesc »Orientul«. Având o direcțiune compusă din nouă membri, iar comitetul de supraveghere din cinci membri.

Noul institut se ocupă cu tot de felul afaceri obișnuite la astfel de institute de credit.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 14 Martie 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	24 22—24 24
Secară pe Apr.	21 52—21 54
Ovăș pe Apr.	15 76—15 78
Cucuruz pe Mai 1908	13 36—13 38

INCHEEREA la 4 ORE :

Grân pe Apr.	24 14—24 16
Secară pe Apr.	21 50—21 52
Ovăș pe Apr.	15 76—15 78
Cucuruz pe Mai 1908	13 38—13 40

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
de Tisa — — — —	23 K. 20—24 K. 90 fil
Din comitatul Albei — — — —	23 » 50—24 » 40 »
De Pesta — — — —	22 » 90—24 » 50 »
Bănățenesc — — — —	23 » ——24 » 20 »
De Bacica — — — —	23 » 10—24 » 35 »
Săcară — — — —	21 » 10—21 » 20 »
Orzul de nutreț, cvallitatea I.	15 » ——15 » 20 »
» de cvallitatea II — — — —	14 » 80—15 » — »
Ovăș » » » »	16 » 30—16 » 50 »
» » » »	15 » 80—16 » — »
Cucuruz vechiu	— » —— » — »
» nou	13 » 20—13 » 40 »

*) În 1907 cor. 30.800.—: bilanțul s'a publicat în »Tribuna«.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 2—3 din »Familia Română« revistă săptămânală ilustrată a dlui Lucian Bolcaș, cu următorul sumar interesant: Lucian Bolcaș: Iosif Vulcan; Horia P. Petrescu: Din cartea cântecelor mele; Sorin: »Magdalena«; Emil A. Chiffa: Cântece; Sebastian Stanca: La învățtură; Lu. Peanu: Cântecul trestiei d. Lenau; L. B.: Ruina unei biserici vechi; Elena A. Bolcaș: Curierul model; Cornelia Langa și Albina: Găcituri. Convorbiri cu cetitorii. Premiile literare ale »Fam. Române«. Petreceri, Logodne, Cununii, Morți, Cronică, Note, Haz, Comoara poporului, De-ale casei, inserate, Ilustrații: Vestalina, Iosif Vulcan. »Magdalena«. Mai multe ilustrații în text. Trei figuri de modă. Abonamentul 10 cor. pe an. Redacția și administrația: Budapesta, V. str. Csáky 23.

»Convorbiri literare«. Director S. Mehedintz. A apărut nr. 2 pe Februarie 1908, cu următorul ales și bogat cuprins:

D. C. Ollănescu: Scrisoare din Atena. — P. Cerna: Torquato către Leonora (versuri). — G. Vălsan: Astăzi îi spun... (nuvelă). — P. P. Negulescu: Din Istoria filozofiei. — A. Naum: Umbrei lui Virgiliu (versuri). — C. A. Garoflid: Problema agrară și desiegarea ei. — Z. C.: Epigramă. — A. B.: Mișcarea istorică a românilor din Ardeal și Țara Ungurească în 1907. — G. C. Georglan: Din bibrigie (versuri). — S. Mehedintz: Scriitori și Mecenați. — ** Cronică literară și științifică: Fapte recensii, reviste. — Al. Tzigras-Samurcaș: Cronică artistică: »Album-Moldo-Valaque«. — C. Hiotu: Cronică politică. Aplicarea legii involeților agricole. I. Bogdan: Cronică școlară: Libertatea studiilor în facultăți. — I. Răducanu: Cronică economică: Priviri sumare asupra băncilor populare. — G. C.: Dela Academia Română: Arhiva unei case de negoț. — Tăut: Dela românii de peste hotar: Invățământul religii la pedagogie (Cernăuți). — Al. Dem.: Românii în Berlin. — Iacob Negruzzi: Necrolog: D. C. Ollănescu. — »Bibliografie«: Mai multe ilustrațiuni.

Prețul abonamentului pentru Austro Ungaria, 12 coroane pe an. A se adresa: Institutului de arte grafice Carol Göbel S. sor I. St. Rasidescu, București, strada Doamnei nr. 6.

Mamele cari lăptează

văd cu încântare, câtă putere și viață le dă

Emulsiunea SCOTT,



Fiind gustoasă le provoacă apetitul și le ajută mistuirea, mai departe are un efect întăritor asupra sănătății și asupra întregului organism. Pe lângă aceasta are un efect binefăcător și asupra copilului, îi dă o culoare tandafirie, îl întărește și așa bucuria părinților e îndoită.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Administrației.

I. B. Beiuș. Am primit 24 cor. ca abonament până la finea anului 1908.

Alexa Ardelean. Beiuș. Am primit 12 cor. ca abonament până 1 Iulie 1908.

Petru Petrângenariu. Zlatna. Am primit 12 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1908.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

FRANZ JOSEF
APA PURGATIVA CEA MAI BUNA DIN
APELE PURGATIVE.

Se caută

cu provizii și se dă câștig și beneficiu mare agenților și acelor ce ne vor adresa ofertele lor de agenți pentru Transilvania.

Ofertele se adresează direcției:

Caisse de L'Economie Nationale
PARIS
33—35 Boulevard du Temple

Cel mai mare gaionar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné
prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe
SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane, crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Cine dorește ghete
= frumoase și trainice să se adreseze lui =
Bolezni Antal

pantofar de dame și domni. (Arad, Salac-utca No. 2.) unde se face tot felul de ghete și pentru cel mai gingaș picior.

Comandele din provincie se săvârșete prompt.

Tejnor János

Timișoara-Fabric, str. Andrásy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am stabilit însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: **cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor** se efectuește prin oameni experți. **Ciorapi de gumă, specialist pentru mâni**

artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efectuează garanție de oameni experți.

TEJNOR JÁNOS,

instrumentar chirurgic, cuțitar și convacar absolvent.



In atențiunea medicilor și a barbierilor.

In primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascut și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe poștă se ascut în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor
NAGY-SZEBEN.
promenada Bretter.

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă

Kötögép vállalat, Szeged,
strada Iskola nr. 18.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e



Balzamu Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârciuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu încuietoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“.

contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă isvorul mineral de apă acra Rohits Sauerbrunn Depozite în următoarele apothece: în Arad la **FÖLDES KELEMEN** și la **HAJOS ARPAD.**

Se află în deposit și la **L. Vértés, Lugos.**

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamu meu brevetat prin lege. In senul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzamu pregătit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzut cu brevetul „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepse cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț strigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.



Pentru cei ce pătinesc de surpătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgin ces. și rog. brevitat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alui **KELETI!**

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latare 12 coroane, pentru amândouă latările 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțâ de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc lângă prețurile cele mai ofaine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce suferă de dureri de oasă, inchiaturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârbovire.

Lepători pentru pântece și ciorapi de cauciuc pentru căreii și convulziunii.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(în palatul claustrului ordului monahal „Szervita“).
Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — întemeiată 1878.

— Correspondența în limba română. —

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

„Dunăreana“

instituit de economii și credit societate pe acții în T.-Cubin.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit societate pe acțiuni «Dunăreana», se invită la a

VIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în localitatea institutului Luni în 23 Martie 1908 la 9 ore a. m. în T.-Cubin*).

Obiecte:

1. Deschiderea adunării generale și constituirea biroului aceleia. 2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere și aprobarea bilanțului. 3. Impărțirea profitului curat și fixarea dividendelor. 4. Alegerea alor 5 membri în direcțiune. 5. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere. 6. Modificarea §§. 22, 37 și 77 din statutele institutului. 7. Eventuale propuneri (§. 30 lit. k din statute).

*) Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau plenipotențiați, sunt poțiti a-și depune acțiunile cu cuponii și eventualele documente de plenipotențe, cel mult până la 22 Martie a. c. ore le 9 a. m. la cassa institutului nostru, la «Sentinela» Satul-nou, «Steaua» Petrovosela, «Lucafărul» în Vârșet «Oraviciana» în Oravița și «Timișana» în Timișoara.

Dacă numărul acționarilor și al acțiilor depuse nu vor fi de ajuns pentru deciziuni valide, adunarea generală se va ține în 31 Martie 1908 la locul și ora indicată conform §. 26 din statute.

Active.	CONTUL BILANȚ.		Pasive.	
Cassa în număr	12893 07		Capital de acții (800 acții à Cor. 100)	80000
Cassa de p. p. r. u.	111 88	13004 95	Fond de rezervă	14030
Cambii de bancă	275371 10		» pt. dif. de curs a efectelor	535
Cambii cu acop. hipot.	173883	449254 10	» de pensiune a funcționarilor	1000
Imprumuturi hipotecare		95474	Depuneri	155983 81
Casa inst. Nr. 744		16200	Reescompt.	274277
Efecte.	47035		Creditori	37534
Acțiuni dela inst. străine	2740	49775	Depozite de cassa	2617 09
Spese de protest și proces		520 71	Dividende neridicate	261 75
Mobilier	777 41		Hipoteci cedate	52650
după amortizare.	77 41	700	Poziții transitoare	5221 05
Debitori		400	Profit transpus din anul 1906	380 28
Poziții transitoare.		4481 76	Profit curat	5320 54
		629810 52		629810 52

Debit.	Contul Profit și Perdere.		Credit.	
Interese la: depuneri	10885 99		Interese la cambii de bancă	28024 07
» » reescompt.	21321 32		» » împr. hipotecare	16232 20
» » hipoteci cedate.	2093 04	34300 35	Diverse proviziuni	3319 10
Salare.	3019 92		Interese la efecte și acțiuni scutite de dare	569 03
Relut de cortel	814	3833 92	Profit transpus din anul 1906	380 28
Marce de prezențe		237		
Spese, porto, tip. ect.		1926 46		
Dare erarială, comunală	1360 12			
10% dare după int. de dep.	1088 60	2448 72		
Amortizare din mobilier		77 41		
Profit curat		5700 82		
		48524 68		48524 68

T.-Cubin la 31 Decembrie 1907.

Lucian Secoșian m. p.
director executiv.

Demetriu Olariu m. p.
contabil.

Direcțiunea:

Vasile Bunda m. p.

Axentiu Balan m. p.

D. Nica m. p.

Olariu m. p.

Tirnea m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină ordine și corect.

T.-Cubin, la 11 Martie 1908.

Traian I. Marcu m. p.

Stefan Bunda m. p.

Matei Gepcea m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere. Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile »Bilanț«, »Perdere și profit« și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare le-am aflat în consonanță numerică cu acelea și conform legilor și statutelor; deci propunem a se aproba dimpreună cu propunerea împărțirii profitului curat. Asemenea confruntând și administrarea în decursul anului, propunem a da direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriu pe anul de gestiune 1907.

Totodată propunem a se hotărî ca institutul să între ca membru la asociațiunea de institute financiare »Solidaritatea« ca înso țire în Sibiu, ca astfel bilanțele anuale să poată fi revizuite de revizorii experți a acestei societăți.